તાવીજ ગંડા શિર્ક છે

લેખક : Ex. કેપ્ટન ડો. ઉસ્માની (લખનૌ)

અનુવાદ : નિદા-એ-હક માસિક (જંબુસર)

ISLAMIC INFORMATION CENTRE - KUTCH

IICK

THE AUTHENTIC ISLAMIC LIBRARY

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર

હોટલ નુરાની પાસે, ડાંડા બજાર, ભુજ - કચ્છ.

Mo. : 84017 86172 - www.iickutch.blogspot.in

તાવીઝ ગંડા શિર્ક છે

લેખક : Ex. કેપ્ટન ડો. ઉસ્માની (લખનૌ)

અલ હમ્દુલિલ્લાહી નહમદુહુ વનસ્તઈનુહુ વનસ્તગફિરુહુ વનુઅમિનુ બીહી વ નઊઝુ બિલ્લાહી મિન શુરૂરી અન્ફુસીના વ મિન સય્યીઆતી આ'માલીના મય યહદીહિલ્લાહુ ફલા મુદિલ્લલહ વ મંય યુદલિલ હુ ફલા હાદિય લહુ વ અશહદુ અલ્લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહુ વ અશહદુ અન્ના મુહમ્મદન અબ્દુહુ વ રસુલુહુ.

અમ્મા બાદ-ઉમ્મતે મુસ્લીમાની બરબાદીનું મુળ કારણ એ નથી કે તેના પાસે સાધનોની તંગી છે અથવા તે વર્તમાન જ્ઞાન-વિજ્ઞાનના મેદાનમાં બહુ પાછળ રહી ગયા છે. પણ તેનું મુળ કારણ એ છે કે એક માલિકને ભાગીદાર વિહોણો અને અજોડ માનનારી આ મિલ્લતના મોટા ભાગના માણસોએ શિર્કને પોતાનો મઝહબ બનાવી લીધો છે. એકલા અને એક માત્ર 'ઈલાહ' ની સાથે સાથે અગણિત ઈલાહ' ઘડી કાઢયા છે અને તેમની પૂજા થઈ રહી છે.

ઉમ્મતે મુસ્લીમાનાં 'અહબાર' અને 'રોહબાન' :

ગજબની વાત તો એ છે કે આ કૌમમાં ઉમ્મતના કહેવાતા આલિમોએ મુખ્ય ભાગ ભજવ્યો છે. તેઓ જ પોતાની દુનિયા બનાવવા અને પોતાની ઔલાદના ઉજજવળ ભવિષ્યની વ્યવસ્થા કરવા માટે શિર્કના સૌથી મોટા આશ્રયદાતા બનેલા છે. દરરોજ એક નવો મંતર ફુંકીને તેનો લાભ સમેટવો એ તેમની મનપસંદ પ્રવૃતિ બની ગઈ છે.

આ જ એ લોકો છે કે જેઓ જન્મથી માંડીને મૃત્યુ સુધીના દરેક તબકકે પોતાની કામગીરીનો હકક બળજબરીથી વસુલ કરે છે, પરવરદિગારે આલમે તેમના માટે જ ઈર્શાદ ફરમાવ્યું છે કે,

એ ઈમાન લાવનારાઓ ! અકસર ઉલમા અને ઈબાદત કરવા વાળા લોકોની હાલત એ છે તેઓ ખોટી રીતે લોકોનો માલ ખાઈ જાય છે અને એટલાથી જ સંતોષ નથી માનતા બલકે તેમને અલ્લાહના રસ્તે જતાં પણ અટકાવી દે છે. (તૌબા : ૩૪)

આ વાત સાવ સાચી છે કે કેટલાક મૌલવી ફતવા વેચે છે અને નજરાણાં વસુલ કરે છે અને પોતાના મકસદો માટે તેમણે આખી દુનિયાને ગુમરાહીઓના

ચકકરમાં ફસાવી રાખી અને એવી મઝહબી રસમો ઘડી કાઢી છે જેમના કારણે લોકોનું મરવું અને જીવવું, શાદી અને ગમ જે કાંઈ પણ છે એ તેમને ખવડાવ્યા પીવડાવ્યા સિવાય પાર પાડી શકાતું નથી. એટલે સુધારણાના ઉદેશથી જયારે પણ કોઈ સત્યનો સંદેશ પહોંચાડવા માટે ઉઠે છે, તો સૌથી પહેલા આ જુથ જ પોતાની વિદ્વતાયુકત ધોખાબાજીના હથીયારો લઈને તેનો માર્ગ રોકવા માટે ઉભા થઇ જાય છે અને એવું વાતાવરણ સર્જીદે છે કે દુનિયા આશ્ર્વર્યચકિત થઈ જાય છે.

ગ્રહિત : બનુ ઈસરાઈલના આલીમો તથા મશાયખની જેમ આ ઉમ્મતના એજ કહેવાતા આલીમોએ તા’વીઝ ગંડાના ધંધાને પરાકાષ્ટાએ પહોંચાડી દીધો છે. અને તેમના ઉપર પણ કુર્આને કરીમનો ઈર્શાદ સંપૂર્ણ પણે બંધબેસતો આવે છે.

અહલે કિતાબના એક જુથે અલ્લાહની કિતાબને એવી રીતે પીઠ પાછળ નાખી દીધી જાણેં તેઓ કશું જાણતા જ નથી અને અલ્લાહની કિતાબને તજીને તેમણે એ ચીજોનું અનુસરણ શરૂ કરી દિધું કે જે સુલયમાન અલયહિસ્સલામની સલ્તનતનું નામ લઈને શૈતાનો રજુ કરતા હતા. (અલબકરહ : આ. ૧૦૧-૧૦૨)

તા’વીઝ ગંડા અને તેમની શરઈ હેસિય્યત :

ઉમ્મતે મુહમ્મદિયાની ગરદનોને તપાસવામાં આવે તો કેટલાકના ગળામાં કાગળનું તા’વીઝ લટકતું હશે તો કેટલાકમાં નાની સરખી કુર્આનની પ્રત, કેટલાકમાં દુનિયાના દેશોના સિકકા હશે તો કેટલાકમાં કોડીઓ અને શંખ, કેટલાકમાં વળી ચાકુ કે છરી લટકતા હશે, આ બધી આવી વસ્તુઓ અલ્લાહના બંદાઓની માન્યતા મુજબ તેમને બલાઓથી બચાવવા અને બીમારીઓથી સુરક્ષીત રાખવા માટે હોય છે. હવે આ વસ્તુઓ અંગે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના ઈર્શાદાત પણ સાંભળિ લો.

તા’વીઝ લટકાવવું શિર્ક છે :

અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ રિવાયત કરે છે કે મે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને એમ કહેતા સાંભળ્યા છે કે છુકારો(ફુકવું), તા’વીઝ અને તિવલા (મનમેળ કરાવી આપનાર તાવીઝ) બધુ શિર્ક છે. (મિશકાતમાં અબુ દાઉદની રિવાયત, પા. ૩૮૯)

જેમાં શિર્કના શબ્દો ન હતા એવા કેટલાક છુકારા (દમ) ની તો નબી

સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે પરવાનગી આપી દીધી પરંતુ તા'વીઝ અથવા તીવલાની તો બીલકુલ છુટ ન આપી. આજ કાલ તાવીઝની જેમ તીવલા (મહોબત કે મનમેળ પેદા કરનાર તા'વીઝ) નો રીવાઝ પણ બહુ જ સામાન્ય થઇ પડયો છે.

ખાસ એક રીવાયતમાં આમ કહેવાયુ છે, અકબા બિન આમીર અલ જહની રજિઅલ્લાહુ અન્હુ રિવાયત કરે છે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પાસે એક જુથ આવ્યું નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે તેઓમાંના નવ માણસોની બયઅત લઇ લીધી, અને એકને મુકી દીધો. લોકોએ કહ્યું અય અલ્લાહના રસુલ ! આપે નવ માણસો પાસે થી બયઅત લીધી અને એકને મુકી દીધો ! આપે ઈર્શાદ ફરમાવ્યો તેની પાસેથી એ કારણે બયઅત ન લીધી કે તેણે તાવીઝ પહેરી રાખ્યું છે. આ સાંભળીને એ સાહેબે તા'વીઝ તોડી નાખ્યું એટલે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે તેમના પાસેથી પણ બયઅત લીધી અને ફરમાવ્યું તેણે શિર્ક કર્યું. (મુસ્નદ અહમદ : જીલ્દ-૪, પા. ૧૫૬)

શું આ હદીસ એમ નથી જણાવતી કે દરેક પ્રકારનું તાવીઝ નાજાયઝ છે ? નહીંતર નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે ઓછામાં ઓછું એટલુ તો જરૂર પુછ્યું હોત કે આ તાવીઝ તમે લટકાવી રાખ્યું છે તેમાં કુર્આન તો લખેલું નથી? અલ્લાહના નામો તો લખેલા નથી? તા'વીઝ જોઈને તેમના પાસેથી આપનું બયઅત ન લેવું શું એ સાબીત નથી કરતું કે દિનદારીની કળાના આજના નિષ્ણાંતો પોતાના ધંધા માટે જે વિવિધ બહાના વતાવે છે એ બધા લંગડા બચાવ સિવાય બીજું કસું નથી ?

બીમારીનું તા'વીઝ :

ઈસા બિન હમ્ઝહ રહમતુલ્લાહ કહે છે કે હું અબ્દુલ્લાહ બિન હકીમ રઝીયલ્લાહુ અન્હુને જોવા ગયો તેઓ હમરહ (લાલ બાદા) ની બીમારીથી પીડાતા હતા. મે તેમને કહ્યું આપ તાવીઝ શા માટે નથી લટકાવી લેતા ? તેમણે કહ્યું કે તાવીઝથી અલ્લાહ બચાવે. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે ફરમાવ્યું કે જેણે પણ આવી કોઇ ચીજ લટકાવી તો તેને એ ચીજના હવાલે કરી દેવામાં આવશે. (અબુ દાઉદ - મિસ્કાત પા. ૩૮૯, તિર્મિઝી : જીલ્દ-૨, પા. ૨૮)

આથી જાણવા મળ્યું કે બલાઓ થી બચવા, બીમારી દુર કરવા અને તકલીફને હટાવવા માટે જે કોઇ તાવીઝનો ઉપયોગ કરશે તેની સાથે અલ્લાહ

તઆલા કશો સરોકાર નહીં રાખે અને તે વ્યકિતને એજ તાવીઝ ગંડાને હવાલે કરી દેશે.

અહીં એ વાત પણ ધ્યાનમાં રહેવી જોઈએ કે તાવીઝ માટેની સલાહ આપનાર એક ‘‘તાબેઈ’’ હતા અને તેઓ કોઈ શિર્ક ભરેલા લખાણ વાળા તાવીઝ અંગે એક સહાબીને સલાહ આપી શકતા ન હતા. પરંતુ સહાબી રઝીયલ્લાહુ અન્હુ કોઈ પણ પ્રકારના તમીમા (તાવીઝ) અંગે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની એક હદીશ બયાન કરીને તાવીઝથી અલ્લાહથી પનાહ માંગે છે.

તા’વીઝના વેપારીઓનો એક માત્ર આધાર :

તાવીઝ ગંડાના વેપારીઓને અત્યંત દર્દમંદિ સાથે એવી ગુજારીસ કરવામાં આવે છે કે લીલ્લાહ આ ધંધાથી અટકી જાઓ અને પોતાનું ઈમાન અને આખીરત દુનીયા માટે બરબાદ કરવાથી તમને શું મળવાનું છે? તો જવાબ મળે છે કે જરા હોશમાં આવો શું સહાબી અબ્દુલ્લાહ બીન અમ્ર ઈબ્નુલ આસ રઝીયલ્લાહુ અન્હુએ પોતાના બાળકોના ગળામાં તા’વીઝ નહોતા લટકાવ્યા ?

આ રીવાયતની શું હેસિયત છે એ વાત નકકી કરી લેવી યોગ્ય જણાય છે, કારણ કે આ એક માત્ર રીવાયત જ આ ગૃહસ્થો માટે આધાર રૂપ છે.

અબ્દુલ્લાહ બીન અમ્ર ઈબ્નુલ આસથી રીવાયત છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઉંઘમાં ડરી જનારાઓ માટે આ દુઆ શીખવતા હતા. **અઉઝુ બિ-કલિમાતિલ્લા-હિત્તામ્માતિ મિન ગ-ઝ-બિહી વ ઈકાબિહી વ શર્રિ ઈબાદિહી વમિન હ-મ-ઝાતિશ્શયાતિનિ વઐં યહઝુરૂન** આ દુઆ શીખવી દેતા હતા અને અણસમજ બાળકોના ગળામાં એ લખીને લટકાવી દેતા હતા. (અબુ દાઉદ : પા. ૫૪૩, તિર્મિઝી મિસ્કાત : પા. ૨૧૭)

આ રિવાયતની કમજોરીઓ :

આ એક રિવાયતમાં કેટલીક કમજોરીઓ છે.

(૧) રિવાયતના આખા જથ્થામાં આ પોતાના પ્રકારની એકમાત્ર રિવાયત છે તેનું સહીહ હોવું તો એક તરફ રહ્યું એ હસન રિવાયત પણ નથી. ઈમામ તિર્મિઝી રહમતુલ્લાહ કોઈ રિવાયતને સહીહ ઠરાવવા અંગે બહુ જ ઉદાર સાબિત થયા છે. તેઓ પણ આ રિવાયતને હસન દરજજો દેવા પણ તૈયાર નથી. બલકે હસન

ગરીબ કહે છે.
(૨) તેની બીજી કમજોરી એ છે કે તેમાં અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ માટે એ વાકય કે તેઓ આ દુઆને પોતાના અણસમજુ (નાની વયના) બાળકોનાં ગળામાં લખીને લટકાવી દેતા હતા એ હદીસના શબ્દો નથી બલકે રાવી તરફથી એ વાત કહેવામાં આવી છે.
(૩) આ રિવાયતની ત્રીજી કમજોરી એ છે કે જે અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝીયલ્લાહુ અન્હુ માટે આ રિવાયતમાં એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે તેઓ પોતાના નાના બાળકોના ગળામાં આ દુઆ લખીને લટકાવી દેતા હતા ખુદ એ જ અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝીયલ્લાહુ અન્હુથી તાવીઝ લટકાવવાની બુરાઇ વિશે સહીહ રિવાયત આવેલી છે. પછી એ કેવી રીતે શકય છે કે એક સહાબી કોઇ ચીજની બુરાઇ અંગે હદીસ પણ રિવાયત કરે અને બીજી તરફ એ બુરાઇમાં પોતે સપડાયેલ પણ હોય?
મજકુર રિવાયત આ મુજબ છે.

અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર રઝિયલ્લાહુ અન્હુની રિવાયત છે કે મેં રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને એમ કહેતા સાંભળ્યા કે જો હું આ ત્રણ વાતો કરૂ તો તેનો અર્થ એ છે કે હવે મને હક અને નાહકની કશી દરકાર નથી. એ ત્રણ વાતો આ છે (૧) તિયાર્કનો ઉપયોગ કરૂં કે જેમાં શરાબ અને સર્પનું ગોસ્ત હોય છે (૨) તા'વીઝ લટકાવવું અને (૩) શાયરી કરૂ.

(મિસ્કાતમાં આ હદીસના રાવી તરીકે ભૂલથી અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રઝીયલ્લાહુ અન્હુનું નામ લખાઇ ગયુ છે, અલ્લામાં ઈબ્ને હજર અસ્કલાની કહે છે કે આ રિવાયત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુથી નથી પણ અબદુલ્લાહ ઈબ્ને અમ્ર રઝિયલ્લાહુ અન્હુથી છે. અબુ દાઉદમાં પણ આ રિવાયત એજ રીતે છે.)
(૪) આ રિવાયતની ચોથી કમજોરી એ છે કે તેના બે રાવી મુહમ્મદ બિન ઈસ્હાક અને અમ્ર બિન શુઅયબ એવા રાવીઓ છે જેમના વિશે હદીસના ઈમામોએ ઉગ્ર ચર્ચા કરી છે. મુહમ્મદ બિન ઈસ્હાક બિન યસાર વિશે ઈમામ માલિક રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે દજજાલુમ મિન દજાજલુતુમ, એટલે કે તે દજજાલ છે.
(જીલ્દ-૯, પા. ૪૧ મીઝાન : જીલ્દ-૩, પા. ૨૧)

સુલયમાન તમીમી કહે છે કે તે કઝઝાબ (મહાન જુઠો) છે. હિશ્શામ બિન ઉર્વાહ કહે છે કે તે કઝઝાબ છે. યહ્યા કિતાન કહે છે કે હું એ વાતની સાક્ષી આપું

છું કે તે કઝઝાબ (મહાન જુઠો) છે. (મીઝાનુલ એતેદાલ : જીલ્દ-૩, પા. ૨૧) લહીબ બિન ખાલિદ તેને કાઝીબ (જુઠો) કહે છે. (તહઝીબ જીલ્દ-૩, પા. ૪૫) જરીર બિન અબ્દુલ હમીદનું કથન છે કે હું માનતો હતો કે એ સમય સુધી હું જીવતો નહીં રહું જયારે લોકો મુહમ્મદ બિન ઈસ્હાક પાસેથી હદીસો સાંભળશે. (તહઝીબુત્તહઝીબ : જીલ્દ-૨, પા. ૩૦૬)

હવે આવા જુઠા રાવીઓ માટ હદીસના ઈમામો શું કહે છે એ પણ જાણી લો.

એટલે કે જયારે મુહદ્દીસો કોઇ રાવી માટે એમ કહે કે તે 'મતરૂક' છે અથવા 'વાહી' છે અથવા 'કઝઝાબ' છે તો એ રાવી બિન વિશ્વાસ પાત્ર હોય છે. તેની રિવાયત લખવામાં પણ નથી આવતી. (તકરીબુન્ન : પા. ૨૩૩)

આ રિવાયતના બીજા રાવી અમ્ર બિન શુઅયબ છે. તેઓ મુહમ્મદ બિન ઈસ્હાકના ઉસ્તાદ છે તેમનો મામલો પણ પોતાના શાગિર્દથી જુદો નથી. અબુ દાઉદ કહે છે કે અમ્ર બિન શુઅયબ અને અબિહે અને જદેહી લયસા 'બે હુજજત' એટલે કે અમ્ર બિન શુઅયબે પોતાના પિતા અને તેમના દાદાથી કરેલી રિવાયત 'હુજજત' નથી હોતી (એટલે કે એ માનવી જરૂરી નથી હોતી. આ રિવાયત એજ રીતે બયાન કરવામાં આવી છે.)

બીજી રિવાયતમાં એમ છે કે તે અડધી 'હુજજત' પણ નથી. યહા બિન સઈદનું કહેવું છે કે અમ્ર બિન શુઅયબ અમારા મત મુજબ 'વાહી' છે. ઈમામ અહમદ કહે છે કે અમ્ર બિન શુઅયબની રિવાયત 'હુજજત' નથી (તહઝીબુતહઝીબ જીલ્દ-૮, પા. ૪૯-૫૦) અબુ ઝરઆનું કથન છે કે અમ્રએ પોતાના પિતા પાસેથી માત્ર થોડીક રિવાયતો સાંભળી છે પરંતુ તેઓ પોતાના બાપ અને દાદા સાથે સંબંધિત કરીને બધી અણ સાંભળેલી રિવાયતો જરાય ખચકાટ વગર બયાન કરે છે. (મીઝાનુલ એતેદાલ : જીલ્દ-૨, પા. ૨૮૯) ઈબ્ને હજર રહમતુલ્લા કહે છે, કે તેમણે પોતાના બાપ અને દાદા પાસેથી કાંઈ પણ નથી સાંભળ્યું. તેઓ માત્ર કિતાબમાંથી નકલ કરીને 'તદલીસ' થી કામ લે છે. (તબકાતુલ મુદસ્સલીન : પા. ૧૧)

(૫) આ રિવાયતની પાંચમી કમજોરી એ છે કે કોઇ પણ સહાબી અથવા કોઇ તાબેઇન એ 'તમીમા' 'તા'વીઝ' ને જાયઝ નથી ઠરાવ્યું. જે એમ કહેવામાં આવે છે કે કેટલાક સહાબા પણ એવા તા'વીઝોને જાયઝ ગણતા હતા જેમાં અલ્લાહના નામ અથવા અલ્લાહની સિફાત લખેલી હોય તો એ વાત સાચી નથી. આ વાત કહેનારા એ વિષયમાં ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ, આયેશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા અને

અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર ઇબ્નુલ આસનું નામ લે છે. આ તો ખુલ્લો અત્યાચાર છે.

હઝરત ઉમર રઝિયલ્લાહુ અન્હુ માટે એમ કહેવામાં આવે છે કે તેમણે એક સાહેબાને કાગળની એક પરચી પર બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ લખીને આપ્યુ હતું અને કહ્યું હતુ કે તેને ટોપીમાં ટાંકી લેજો એથી માથાનું દર્દ મટી જશે. આ માત્ર એક ઘડી   કાઢેલી વાત છે. નાઇલ નદીને વહેતી કરવા માટે તેમણે એક પરચી (ચીઠ્ઠી) એ નદીના નામે લખી મોકલી હતી એ વાત પણ એવી જ ઘડી કાઢેલી છે.

અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અમ્ર ઇબ્નુલઆસ વિશે ઉપર વિગતવાર વર્ણન આવી ગયું છે. એટલે તેઓ તાવીઝ (તમીમા) ને જાયઝ સમજતા હતા એમ કહેવું સહીહ નથી. એજ રીતે ઉમ્મુલ મોમેનીન આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા વિશે એમ કહેવું કે તેઓ તાવીઝને જાયઝ સમજતા હતા એ એક સ્પષ્ટ બોહતાન છે. સમગ્ર હદીસ સંગ્રહમાં આવી એક પણ રિવાયત મૌજુદ નથી. આગળ એ વાત વિગતવાર આવી રહી છે કે શિર્ક ના દરેક પ્રકારથી તેઓ કેટલી હદે બેઝાર હતા. સાચી વાત એ છે કે કોઇ પણ પ્રકારના તાવીઝનો જવાઝ ન તો નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમથી સાબિત છે ન ખુલ્ફાએ રાશીદીન થી અને ન કોઇ બીજા સહાબીથી. રહ્યા તાબેઈન તો તેમના ફતવા પણ જોઈ લો. આ રહ્યા એ ફતવા.

સઇદ બિન જબીર રહમતુલ્લાહ તે મહાન તાબેઇન છે જેમને જાલિમ હજજાજ બિન યુસુફે શહીદ કર્યા હતા અને એમના પછી તે કોઇ બીજાને શહીદ કરી શકયો નહિ. એ સઇદ બિન જબીર રહમતુલ્લાહ અબ્દુલ્લાહ રઝીયલ્લાહુ અન્હુના શાગિર્દ હતા. વકીઅ રહમતુલ્લાહ તેમનાથી રિવાયત કરે છે કે તેમણે કહ્યું કે જે માણસે કોઇનું તા'વીઝ કાપી નાખ્યું તો જાણે તેણે એક જીવને મુકત કરાવ્યો.

ઇમામ અબુ હનીફાના ઉસ્તાદના ઉસ્તાદ મશહુર તાબેઇન ઇબ્રાહીમ નખઇથી વકીઅ રિવાયત કરે છે કે તેમણે કહ્યું કે બધા સહાબા અને તાબેઇન તા'વીઝને નાજાયઝ ઠરાવે છે. પછી તે કુર્આનની આયતો ઉપર આધારિત હોય કે બિન કુર્આની બાબતો પર.

કુર્આને કરીમ અને તેની આયતોને તાવીઝ સ્વરૂપે લટકાવવા અંગે કેટલાક નાદાનો એવી દલીલ કરે છે કે શું કુર્આનને શિફા તંદુરસ્તી કહેવામાં નથી આવ્યું ? અને જો કુર્આન શિફા છે તો પછી તેનું લટકાવવું શા માટે શિફા (તંદુરસ્તી) ના કારણસ્વરૂપ નહી બને ? તેમને કોઇ પૂછે કે શું મધમાં તંદુરસ્તી (શિફા) હોવાનું

કુર્આનમાં નથી કહેવામાં આવ્યું ? હવે કોઈ મધને ખોરાક તરીકે વાપરવાને બદલે તેને બોતલમાં ભરીને પેટ પર બાંધી લે તો એમ કરનારને શું શિફા મળશે ?

બેશક કુર્આન શિફા છે, પરંતુ એ શિફા ત્યારે છે, જયારે તેનો ઉપયોગ અલ્લાહ અને તેના રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે બતાવ્યો છે એ રીતે કરવામાં આવે, પોતાની મનમાની રીતે તેનો ઉપયોગ કરવાથી નહી. કુર્આન શિફા ત્યારે છે જયારે તેનો અર્થ સમજીને તેની તિલાવત કરવામાં આવે, તેમાંથી બોધ ગ્રહણ કરવામાં આવે, તેમાં જે કાંઈ કહેવામાં આવ્યું છે તેના ઉપર વિચાર કરવામાં આવે અને તેના આદેશો મુજબ પોતાના જીવનને ઢાળવામાં આવે. કુર્આનને તા'વીઝ બનાવીને લટકાવી લેનારાઓની મિસાલ એવી છે જાણે બીમાર પડનાર બીમારીની હાલતમાં ડોકટરે લખી આપેલી દવાઓનો કાગળ (નુસ્ખો) અથવા ડોકટરી ઈલાજ અંગે લખાયેલી આખી કિતાબ પોતાના ગળામાં લટકાવી લે. આ ગંડા તા'વીઝના વેપાર કરનાર લોકો માટે કુર્આને ફરમાવ્યુ છેઃ ''અને તેઓમાંના મોટા ભાગના અલ્લાહ ઉપર ઈમાન લાવ્યા પછી શિર્ક પણ કરે છે.'' (યુસુફ/૧૦૬) એજ કારણે આલિમો એવા તા'વીઝની પણ મનાઈ કરે છે અને તેને નાજાઇઝ ઠરાવે છે જેમાં કુર્આન લખેલું હોય.

કાઝી અબુબક્ર અલ અરબી ફેસલો આપે છે કે કુર્આન લટકાવવું સુન્નત તરીકો નથી, સુન્નત તો એ છે કે કુર્આનમાંથી બોધ ગ્રહણ કરવામાં આવે તેને લટકાવવામાં ન આવે. (ઔનુલ મા'બુદ : જીલ્દ-૪, પા. ૬)

આ બધી વાતો પછી પણ કેટલાક માણસો આ કામને ચાલુ રાખવાના આગ્રહી છે અને આમાલે કુર્આની તથા નકુશે સુલયમાનીના નામે પોતાના આ ધંધાને વિકસાવવા માંગે છે, તો એ તેમની પોતાની જવાબદારી છે. બારગાહે ખુદાવંદીમાં તેઓ એ તેનો જવાબ આપવો પડશે. અફસોસ કે ઉમ્મતે મુસ્લીમાના આ કહેવાતા આલિમો કુર્આન અને હદીસની કેવી ઠેકડી ઉડાવે છે કે કોઈ કહે છે, ''ફઝબહુ હા વમા કાદુ યફઅલુન'' લખેલા તાવીઝની આ તાસીર છે અને ''વ અલ્કત માફીહા વતખલ્લત'' લખ્યું હોય એ તાવીઝની આ તાસીર છે.

તાંત અને દોરા ધાગા :

તાવીઝો ઉપરાંત તાંત અને દોરા ધાગાની બીમારી પણ બહુ જ ખરાબ રીતે ફેલાયેલી છે. કયાંક એક તરીયા તાવનો દોરો દેખાય છે તો કયાંક નજર લાગવાથી બચાવવા માટે ની તાંત. તેના મુકાબલામાં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ

સલ્લમની હદીસો તો બતાવે છે કે શિર્કની આ નિશાનીઓ જો જાનવરોના ગળામાં પણ આપને જોવા મળી તો આપે ત્યાંથી પણ એ કપાવી ફેંકી હતી.

અબુ બશીર અન્સારી રિવાયત કરે છે કે તેઓ એક વખત નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ સાથે પ્રવાસમાં હતા. નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ એક ઢંઢેરો પીટનારને મોકલ્યો જે કાફલામાં ઢંઢેરો પીટીને લોકોને કહેતો હતો કે કોઈના ઊંટની ગરદનમાં તાંતનો પટ્ટો અથવા એવી જ કોઇ બીજી ચીજ બાંધેલી હોય તો તેને કાપીને ફેંકી દેવામાં આવે તેને હરગિઝ બાકી રહેવા દેવામાં ન આવે. (મુસ્લિમ-કિતાબુલ્લિબાસ)

ઈસ્લામ પહેલાના સમયમાં આવા પટ્ટા જાનવરોને નજર ન લાગે એ માટે તેમના ગળામાં નાખવામાં આવતા હતા. આ પ્રકારના કામો પ્રત્યે સહાબાએ કિરામ કેટલો ધિક્કાર ધરાવતા હતા તેનો અંદાજ હુઝયફા બિન અલ યમાન રઝિયલ્લાહુ અન્હુના નીચે રજુ થતાં વલણથી આવી શકે છે.

ઉર્વાહથી રિવાયત છે કે હુઝયફા બિન અલ યમાન રઝિયલ્લાહુ અન્હુ એક બીમારને જોવા ગયા તો તેના બાવડા પર એક દોરો બાંધેલો જોયો. તેમણે એ દોરો કાપી નાખ્યો અને કુર્આનની એ આયાત પઢી જેનો અર્થ થાય છે કે મોટા ભાગના લોકો અલ્લાહને માને છે જરૂર પણ તેની સાથે બીજાઓની શરીક પણ ઠરાવે છે. (તફસીર ઈબ્ને કસીર : જીલ્દ-૨, પા. ૪૯૪)

વકીઅ રહમતુલ્લાહની રિવાયતમાં એટલી વાત વધારે છે કે હુઝયફા રઝિયલ્લાહુ અન્હુએ આ બીમારને કહ્યું કે તારા હાથ ઉપર આ ધાગો બંધાયેલો હોય એવી હાલતમાં જો તુ મરી જાય તો હું તારા જનાઝાની નમાઝ નહીં પઢૂં.

કડા અને છલ્લા જન્નતમાં નહિં જાય :

(ઉબાસની સનદથી અહમદની રિવાયત, સહીહમાં ઈબ્ને હિબ્બાનની રિવાયત અને હકીમ અઝ ઝહબી કહે છે કે આ રિવાયત અસ્નાદ અને પઠન બંને રીતે સહીહ છે.)

ઈમરાન બિન હસીન રિવાયત કરે છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે એક માણસના હાથમાં પિતળનો કડો જોયો તો પુછ્યું આ શુ છે ? તેમણે જવાબ આપ્યો ‘‘વાહેના’’ ના કારણે એ પહેર્યો છે, (એટલે કે હાથની કમજોરી અને બીમારી દુર કરવા માટે). નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ તેને રદ કર્યો અને ફરમાવ્યું કે એતો ઉલટી બીમારીને વધારશે અને જો તું તેને પહેરેલી હાલતમાં

મરી જશે તો કયારેય સફળતા નહી પામે. (જન્નતમાં નહી જાય)
(અહમદ ઈબ્ને હિબ્બાન : અલ-હકિમ)

નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમનું ફરમાન તો આ છે, પરંતુ આજે ઉમ્મતે મુહમ્મદીમાં જયાં જુઓ ત્યાં કડા અને છલ્લા નજરે પડે છે.

આસેબ અને બલાઓ દુર કરવા :

એ વાત યાદ રહેવી જોઈએ કે મુરખાઓના બાળકો ઉપર આસેબ (જિન્ન વગેરે) ની અસર બહુ જલદી થઇ જાય છે અને તેનો બચાવ માત્ર લોખંડની ચીજથી થઇ શકે છે, એટલે બાળક જો ઘરમાં હોય તો તેની પાસે છરી અથવા ચાકુ મૌજુદ હોવા જોઈએ અને જો બાળક ઘરની બહાર નીકળે તો પણ તેના પાસે આ વસ્તુઓ હોવી જોઈએ આ એક રસમ છે. ઈસ્લામ પહેલાના અરબોમાં પણ એ રિવાજ પ્રચલિત હતો. આ વિષયમાં ઉમ્મુલ મોમીનીન આયેશા રઝિયલ્લાહુ અન્હાનો ફતવો ચિંતન અને મનન ચાહે છે.

ઉમ્મુલ મોમીનીન આયેશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા પાસે નવજાત બાળકો લાવવામાં આવતા હતા અને તેઓ એ બાળકો માટે અલ્લાહ પાસે બરકતની દુઆ કરતા હતા. એક દિવસ આપની પાસે એક બાળકને લાવવામાં આવ્યું, જયારે આપ તેનો તકિયો ઠીક કરવા લાગ્યા તો એ બાળકના માથા નીચે તેમને એક અસ્તરો દેખાયો આપે પૂછયું આ શું છે ? બાળકના મા-બાપે કહ્યું, 'બાળકને જિન્નાતથી સુરક્ષીત રાખવા માટે અમે આમ કરીએ છીએ. આયેશા રઝિયલ્લાહુ અન્હાએ અસ્તરો ફેંકી દીધો અને એ લોકોને એમ કરવાની મનાઇ ફરમાવી અને કહ્યું આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ આ પ્રકારના ટોણા ટોટકાને સખત નાપસંદ કરતા હતા અને તેને ઉગ્ર રીતે ધિકકારતા હતા. એટલે જ આયશા રઝિયલ્લાહુ અન્હા તેનાથી મનાઇ ફરમાવતા હતા.
(અલ-અદબુલ મુફરદ : પા. ૧૮૦)

જિન્નાત ઉતારવો :

મઝહબી ધંધાદારીઓએ જિન્નોના આવવા જવા અને સવાર થવા વિશે એવા અગણિત કિસ્સા ઘડી રાખ્યા છે જેમની મદદથી તેઓ પોતાના ધંધાને વિકસાવવા અંગે બરાબર વ્યવસ્થા કરતા રહે છે. (હકીકતમાં જિન્ન કોઇના અંગમાં આવે તેના ઉપર સવાર થઇ જાય એ એક નરદમ જુઠાણું છે) ભલે પછી

લાખો માણસો તેને પોતાની નજરે દીઠેલા બનાવ તરીકે બયાન કરતા હોય. અફસોસ તો એ વાતનો છે કે દલીલ રૂપે એક એવી રિવાયત રજુ કરવામાં આવે છે જેમાં કહેવાયું છે કે સઅદ બિન ઉબાદહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુને સીરીયામાં જિન્નોએ શહીદ કરી નાખ્યા હતા. જો કે જાણકારો જાણે છે કે આ રિવાયત બિલકુલ ખોટી અને સદંતર ઘડી કાઢેલી છે. એ જ રીતે અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસઊદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ જિન્નાત ઉતારતા હતા એ પ્રકારની જે રિવાયત પ્રચલિત છે તે પણ બિલકુલ ખોટી અને સદંતર ઘડી કાઢેલી છે.

આ જિન્ન ઉતારનારાઓ વિશે નબુવ્વતની પવિત્ર જીભેથી જે કાંઇ ફરમાવવામાં આવ્યું છે તે પણ સાંભળી લેવું જોઈએ.

જાબિર અબ્દુલ્લાહ રઝિયલ્લાહુ અન્હુ રિવાયત કરે છે કે આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પુછવામાં આવ્યું કે નુશરહ (એટલે કે જિન્ન ઉતારવાનું કામ) કેવું છે અને તે વિશે આપનો શું હુકમ છે. આપે ઈર્શાદ ફરમાવ્યું કે એ શયતાની અમલ (કામ) છે. (અબૂ દાઉદ : જિલ્દ-૨, પા. ૫૪૦)

જિન્ન ભગાવનારા તાવીઝ ગંડાના વેપારી અને દોરા ધાગા તથા કડા છલ્લાના પ્રચારકો પણ એજ લોકો છે જેમનું વર્ણન ઉપર આવી ચુકયું છે. તેમની નીડરતાની એ હાલત છે કે તેઓ એટલાથી જ અટકી નથી જતા બલકે ઈલ્મે ગયબ અને આવતી કાલની ખબરો પણ તેઓ આપે છે, કોઈને કહે છે કે મેં કિતાબ જોઈ છે તમારી માતા ઉપર ફલાણા જિન્નનો પડછાયો છે અને તેને ભગાડવાનો તરીકો મને આવડે છે. કયારેક કહે છે તમારી વસ્તુ ગુમ થઈ જાય તો મને પૂછો હું બતાવીશ. પછી કયારેક કોઈ કિતાબ જોઈને અને કયારેક નખો પર પઢવાનું બહાનું કરીને કોઈ વાત કહી દે છે. આ લોકોને વાસ્તો પડે છે મુશરિકાના દિમાગ અને એવાજ વિચાર ધરાવનારા અણસમજુ માણસો સાથે એટલે તેમના તરફથી કોઈ જોખમી શિકાયતનો તેમને સામનો થતો નથી. એક જ ખાનદાનના એક માણસને તા’વીઝ આપીને ઘર, ફળીયા કે બહાર કયાંય તેને દફન કરવાનું ઠેકાણું બતાવે છે અને બીજાને કહે છે કે ફલાણા ઠેકાણે તમારા દુશ્મને તમારી વિરૂધ્ધના તા’વીઝ દાટયા છે, જાવ તેને ખોદીને કાઢો અને ફેંકી દો. આ રીતે આ ગૃહસ્થ આખા પરિવારના માણસોને એકબીજાની વિરૂધ્ધ લડાવીને પોતાની કમાણી કરતા રહે છે. અલ્લાહતઆલા તેમની બુરાઈથી સુરક્ષીત રાખે.

પાણીમાં છુકારો મારવાનો ધંધો :

તા'વીઝ ગંડાની સાથે સાથે પાણીમાં છુકારો મારીને (દમ કરીને) પીવડાવવાનો ધંધો પણ ધમધોકાર ચાલે છે. મસ્જીદની બહાર માણસો વાસણો લઇને ઉભા હોય છે કે નમાઝ પૂરી થાય અને માણસો બહાર આવે તો તેઓ પોતાના વાસણોમાં તેમના પાસે છુકારા મરાવે.

સૌથી વધુ હંગામો રમઝાનમાં છેલ્લી તરાવીહની રાતે થાય છે, એ સમયે કારી (હાફિઝ) ની સામે બોટલો અને વાસણોની હાર બંધાઇ જાય છે. અને આ બધુ દીનદારીના વેશમાં થાય છે. કાશ ! કોઇ તેમને બતાવે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે જે ચીજની મનાઇ કરી છે તેનાથી કશી ભલાઇની આશા રાખવી એ ઇમાનથી વિરૂધ્ધની જ વાત છે. પછી તેનાથી શિફા (બીમારી કે બલા) થવાની આશા કેવી રીતે રાખી શકાય છે?

અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ રિવાયત કરે છે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પીવાની ચીજમાં ફુક મારવાની મનાઇ ફરમાવી છે. (તિરમિઝી)

તિરમિઝીએ એ રિવાયત કરી છે અને કહ્યું છે કે એ રિવાયત હસન સહીહ છે. વધુમાં અબૂ દાઉદમાં પણ એ રિવાયત છે.

ઇબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુથી રિવાયત છે કે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ વાણસમાં શ્વાસ લેવા અથવા ફૂંક મારવાની મનાઇ ફરમાવી છે. (તિરમિઝી)

આ બંને રિવાયતો હસન સહીહ છે અને એ વાતને સ્પષ્ટ કરે છે કે આજે દીનદારીના પડદામાં જે કામ કરવામાં આવી રહ્યું છે તે હદીસે નબીથી સદંતર વિરૂધ્ધનું છે.

પાણી દમ કરી આપવા ઉપરાંત બીજા ધંધા પણ જોર શોરથી ચાલે છે. કોઇ રકાબીમાં કુર્આનની આયતો લખીને આપે છે અને કહે છે કે આને ઘોળીને પી લે જો બધુ દુઃખ દર્દ દુર થઇ જશે, કોઇ ફલીતા બળાવે છે કે આ દુઆ પઢીને તેને બાળજો, ઘર પાક થઇ જશે, કયાંક જિન્નને બોતલમાં ઉતારવામાં આવે છે અને કયાંક દીવાને હાફિઝ માંથી ફાલ કાઢવામાં આવે છે. કોઇ નજુમના ઇલ્મના આધારે કિસ્મત બતાવે છે તો કોઇ તોતા અને મેના મારફતે નસીબ બતાવે છે, કોઇ ફીરોજા અથવા બીજો કોઇ પથ્થર અંગુઠીમાં મઢાવીને એ વાતનો ઉમેદવાર છે કે તેના રિઝકમાં વધારો થશે તો કોઇ ધન છોડ (Money Plant) દ્વારા પોતાના

ઘર અને દુકાનમાં દોલતનો વરસાદ વરસાવવા ચાહે છે. કયાંક કોઇકના નામની ચોટલી રાખી લેવામાં આવી છે. તો કોઇના નામે બાળ મોવાળા રાખવામાં આવે છે. કોઇ કાનમાં ગયરૂલ્લાહના નામની વાળી નાખી રહ્યો છે તો કોઇ પગમાં બેડીઓ પહેરી રહ્યો છે. મતલબ કે ચોતરફ કુફ્ર અને શિર્કનું તોફાન ઉઠી રહ્યું છે. એવા સંજોગોમાં પણ કોઇ તૌહીદ પરસ્ત (મુવ્વહિદ) સુધારણા માટે ન ઉઠયો તો પછી તૌહીદની વાત જ બાકી કયાં રહેશે ?

તાવીઝ ગંડા અને છુકારાનું મહેનતાણું લેવું :

કહેવામાં આવે છે કે ઉપરોકત બધા કામો અમે ઉમ્મતની ભલાઇની લાગણીથી પરવશ થઇને કરીએ છીએ બાકી આમાં અમારો અંગત લાભ તો કાંઇ જ નથી, પરંતુ હકીકત તેનાથી સાવ ઉલટી છે. આ બધું કરવાનો એક માત્ર ઉદેશ કમાણી કરવાનો છે એ સિવાય બીજો કશો નથી. એટલે આવી કમાણી તાવીઝ ગંડા અને છુકારાનું વળતર મેળવીને કરવામાં આવતી કમાણીને હલાલ અને જાયઝ સાબિત કરવા માટે તેઓ કુર્આનની આયતો અને હદીસોની ખોટી અર્થ તારવણી કરતાં પણ અચકાતા નથી.

આ વિષયમાં જે હદીસ પર સહુથી વધુ બળપ્રયોગ અને અત્યાચાર કરવામાં આવ્યો છે તે હદીસ અબૂ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુની રિવાયત કરેલી છે અને બુખારીમાં નોંધાયેલી છે. તેના શબ્દો આ રીતે છે.

અબુ સઇદ ખુદરી રઝિયલ્લાહુ અન્હુ રિવાયત કરે છે કે સહાબાએ કિરામની એક જમાઅત એક અરબ કબીલાના રહેઠાણ પાસેથી પસાર થઇ. કબીલા વાળાઓએ તેમની મહેમાની કરવાનો ઇન્કાર કરી દીધો. એ જ અરસામાં એ કબીલાના સરદારને એક ઝેરી જંતુએ ડંખ માર્યો, કબીલાવાળાઓએ સહાબાને પુછ્યું કે શું તમારા પાસે ઝેરી જાનવરના ડંખની દવા છે ? અથવા તમારા માંથી કોઇ એવો છે જેને ડંખ ઉતારવાનો મંતર આવડતો હોય ? સહાબાએ જવાબ આપ્યો હા, પરંતુ તમે તે લોકો છો જેમણે અમારી મહેમાની કરવાનો ઇન્કાર કરી દીધો છે. એટલે અમે ત્યાં સુધી તમારા સરદાર ઉપર છુકારો નહિ નાખીએ જયાં સુધી તમે અમને તેનું વળતર આપવાનો વાયદો ન કરો. છેવટે અમુક સંખ્યામાં ઘેટા આપવા તેઓ તૈયાર થઇ ગયા. એક સહાબી રઝિયલ્લાહુ અન્હુએ સુરએ ફાતીહા પઢતા પઢતા પોતાના મોઢામાં થુંક એકત્ર કર્યું અને પછી એ થુંક તે સરદાર પર થુંકી દીધું. કબીલાનો સરદાર બિલકુલ તંદુરસ્ત થઇ ગયો.

કબીલાવાળા વાયદા મુજબ તેમના માટ ઘેટા લઈ આવ્યા, પરંતુ સહાબાએ કિરામ તે સ્વીકારવા અંગે ખચકાટ અનુભવ્યો. તેમણે કહ્યું કે જ્યાં સુધી અમે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પુછી નહિ લઈએ ત્યાં સુધી આ ઘેટા સ્વીકારશું નહિ. પછી જયારે તેમણે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પુછ્યું તો આપ હસ્યા અને કહ્યું તમને કેવી રીતે જાણ થઈ કે સુરએ ફાતેહાથી છુકારો પણ મારી શકાય છે? જાવ ઘેટા લઈ આવો અને તેમાંથી મારો પણ ભાગ કાઢજો. બીજી રિવાયતમાં છે કે ઘેટા આપસમાં વહેચી લો અને મારો પણ તેમાં ભાગ રાખજો. (બુખારી : જીલ્દ-૨, પા. ૮૫૪) સુલયમાન બિન કતહે આ રિવાયતમાં એટલો ઉમેરો કર્યો છે કે પછી એ કબીલાવાળાઓએ અમારા માટે ઘેટાં મોકલ્યા અને ખાણું મોકલ્યું અને અમે તે ખાધું.

આ હદીસ સાફ બતાવી રહી છે કે આ એક અસાધારણ બનાવ હતો. આ ખાસ પ્રસંગે સહાબાએ કિરામે કબીલાવાળાઓ પાસેથી વળતર માત્ર તેમણે દેખાડેલી બેમુરવ્વતીથી નારાજ થઇને માગ્યું હતું, કારણ કે આ એક રિવાયત બાદ કરતાં હદીસના સમસ્ત સંગ્રહમાં એક પણ સહીહ રિવાયત એવી નથી જેનાથી જાણી શકાય કે બીજા કોઇ પ્રસંગે પણ સહાબાએ આવું કોઇ કામ કર્યું હોય અથવા તેનું વળતર લીધું હોય. રહી ખારજા બિન અલ-સલતની રિવાયત તો ખારજા પોતે ઝઇફ (અવિશ્વસનીય) છે.

બીજી વાત એ છે કે, આ નિર્ભળ વળતરનો મામલો છે પણ નહિ કારણ કે આ ઘેટા જો વળતર તરીકે આપવામાં આવ્યાં હોત તો એ માત્ર દમ કરનારનું વળતર હતું. તેમની વહેંચણી કરવી અને નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમનું તેમાં પોતાનો ભાગ રાખવાનું કહેવું, વળતરના મામલા સાથે તો સંબંધ હોઇ શકતું નથી. એટલે આ હદીસના આધારે વળતરને જાયઝ ઠરાવવાનો અર્થ તારવતો ઈર્શાદ સહાબાએ કિરામનું દિલ રાખવા માટે હતો કારણ કે ખાવા પીવાની વસ્તુઓ જયાં મળતી ન હોય, એવા સ્થળે એક કબીલા તરફથી મહેમાની કરવાનો ઈન્કાર કરી દેવો સખ્ત ખતરનાક પરિણામોના કારણરૂપ બની શકે છે. આવા અસાધારણ સંજોગો માટે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમે આ વાત કહી હતી. જેથી કબીલાવાળાઓએ બાદમાં જે કાંઇ તેમને ખવડાવ્યું પીવડાવ્યું તે અંગે તેમને ખેદ ન થાય, બાકી સામાન્ય સંજોગોમાં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કુર્આન અંગે કશું વળતર લેવાની સખતાઇથી મનાઇ ફરમાવી છે. આ વિષયમાં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમની સંખ્યાબંધ હદીષો રજુ કરી

શકાય છે. જેમાની કેટલીક અહીં આપવામાં આવી છે.

અબ્દુર્રહમાન બિન શુબલ અન્સારી રઝિયલ્લાહુ અન્હુથી રિવાયત છે કે મેં નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ પાસેથી સાંભળ્યું છે કે કુર્આન પઢો પણ તેને રોટી કમાવવાનું સાધન બનાવો નહીં. (મુસ્નદ અહમદ જુઝ-૩, પા. ૪૪૪)

બુરયદા રિવાયત કરે છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ઈર્શાદ ફરામવ્યો કે જે કુર્આન પઢીને તેને લોકો પાસેથી રોજી મેળવવાનું સાધન બનાવે છે તે કયામતના દિવસે એવી હાલતમાં આવશે કે તેના ચહેરા પર માત્ર હાડકાં હશે ગોસ્ત નહી હોય. (બયહકી, મિસ્કાત : પા. ૧૯૩)

એટલે જ તો ઈમામ બુખારીએ પોતાની સહીહ બુખારીમાં કુર્આનને રોટી કમાવવાનું સાધન બનાવવાના ગુનાહ અંગે એક આખું પ્રકરણ બનાવ્યું છે. એટલે કે, તે શખ્સના ગુનાહનુ એક પ્રકરણ છે જે કુર્આનને રિયાકારી (ડોળ અને દમ) માટે ઉપયોગમાં લે અથવા તેને રોટી કમાવવાનું સાધન બનાવે અથવા તે દ્વારા ફિસ્ક અને ફિજુર કરે. (બુખારી : પા. ૭૫૬)

અબુ દાઉદની રિવાયતમાં છે કે ઉબાદહ બિન સામીત રઝિયલ્લાહુ અન્હુએ એક માણસને કુર્આનની તાલીમ આપી હતી. તેમના એ શાગિર્દ તેમને ભેટ તરીકે એક ધનુષ્ય આપ્યું તો નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમએ ફરમાવ્યું કે આ આગનો ગાળિયો (તૌક) છે જો પહેરવાની હિમ્મત હોય તો સ્વીકારી લો.
(અબુ દાઉદ : પા. ૪૮૫)

આ સ્પષ્ટ અને સાફ હદીસોની રોશનીમાં હસન બસરી રહમતુલ્લાહનો એક ફતવો પણ નજર સામે રહે તો વધુ મુનાસિબ છે.

હસન બસરી રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે દોરડા પર ચાલીને કરતબ દેખાડનારો નટ કે જે દોરડા ઉપર હોય છે તે એ આલિમો કરતા સારો છે જેઓ માલ દોલત તરફ ઝુકી જાય છે કારણ કે એ નટ તો દુનિયાને દુનિયાદારી વડે મેળવે છે અને આ આલિમો દુનિયાને પોતાની દીનદારી વડે મેળવે છે.
(મિર્કાત શર્હે મિશ્કાત : જીલ્દ-૩, પા. ૬૨૫)

આ બધુ જોયા જાણ્યા પછી કુર્આનને તાવીઝ સ્વરૂપે વેચનારાઓએ કાંઈક તો ખુદાથી ડરવું જોઈએ.

સાંભળી લો ! આ ઉમ્મતને આજે જે શિક્ષા મળી રહી છે તે આ શિર્કની શિક્ષા છે અને જો હજુ પણ શિર્કના આ બધા સ્વરૂપોથી તૌબા કરીને શુદ્ધ તૌહીદ તરફ પાછા ફરવાની કોશિશ કરવામાં નહી આવે તો સંપૂર્ણ વિનાશ નિશ્ચિત છે.

તેમને કહો કે જમીનમાં હરી ફરીને જુઓ કે તમારાથી પહેલા કેટલીય વસ્તીઓ હતી જેઓ ઉપર તળે કરી નાંખવામાં આવી (છેવટે તેમનો ગુનો શું હતો ?) તેઓમાંના મોટા ભાગના મુશ્રીક બની ગયા હતા. (સુરએ રૂમ : આ. ૪૨)

હા, જો ઈમાનને શિર્ક થી સાવ શુધ્ધ કરી લેવામાં આવે તો આજની અશાંતિ શાંતિમાં અને આબરૂ વિહિનતા આબરૂમાં પલટાઈ શકે છે.

જે લોકો ઈમાન લાવ્યાં અને તેમણે પોતાના ઈમાનમાં શિર્કની ભેળસેળ નથી કરી તેમના માટે શાંતિ અને સલામતી છે અને તેઓ જ સીધો માર્ગ પામી ગયા. (અલ-અન્આમ : આ. ૮૨) ખુદ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ આ આયતમાં વપરાયેલા શબ્દ ઝુલ્મનો અર્થ શિર્ક બતાવ્યો છે. (બુખારી અને મુસ્લિમ)

આવો દુઆ કરીએ કે અય માલિક, ઉમ્મતે મુસ્લીમાને આ કહેવાતા આલિમોની બુરાઈઓ (શર) થી સુરક્ષિત રાખ અને શુધ્ધ ઈમાનની તૌફીક આપ. (આમીન)

નોંધ : કુર્આન અને હદીસના સત્તાવાર સંદર્ભો સિવાય આ પુસ્તીકામાં પ્રસિધ્ધ થયેલ લેખમાં વ્યકત થયેલા વિચારો સાથે પ્રકાશક સંમત છે જ, એમ માનવું નહીં.

અપીલ : અલ્હમ્દુલીલ્લાહ, ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-ભુજની સ્થાપના ૨૦૧૨ ના વર્ષમાં થઈ હતી. તેનો હેતુ અલ્લાહના દીનથી અજાણ લોકો સુધી ઈસ્લામનો સંદેશ પહોંચાડવાનો છે. સંસ્થા દીનની દાવત માટે જે કંઇ કરી રહી છે તેની માહિતી આપ સૌ સુધી પુસ્તકોના માધ્યમથી પહોંચતી રહી છે. આપ જાણો છો કે દીની સાહિત્ય છપાવવા માટે વિશેષ આયોજન અને નાણાકીય ભંડોળની જરૂર રહે છે. આ સંદર્ભમાં આપને તન-મન અને ધનથી સંસ્થાને સહકાર આપવાની નમ્ર અપીલ કરીએ છીએ.

સલફી બુક સ્ટોર

ગુજરાતી, હિન્દી, ઉર્દુ અને અંગ્રેજી ભાષામાં વિશ્વાસપાત્ર ઈસ્લામી પુસ્તકો મેળવવાનું એકમાત્ર સ્થળ...

યમને ઈસ્લામ, યસર્રનલ કુર્આન, અમ્મા પારા, કુર્આન, રહેલ અને ઈત્ર પણ મળશે.

નુરાની હોટલ પાસે, ડાંડા બઝાર, ભુજ-કચ્છ. મો. : ૮૪૦૧૭ ૮૬૧૭૨

ઈસ્લામિક ઈન્ફર્મેશન સેન્ટર-કચ્છ દ્વારા પ્રકાશિત પુસ્તકો		
ક્રમ	પુસ્તકનું નામ	લેખક
૦૧	સિરતુન્નબી (સ.અ.વ.) ક્વિઝ	અબુ વસીમ અ.રહીમ મુહમ્મદી
૦૨	ગુનાહે કબીરા	ઈમામ શમ્સુદ્દીન ઝહબી (રહ.)
૦૩	દુઆએં	મૌ. શાહીદ જામઈ 'રાજકોટી'
૦૪	સ્ત્રીઓના વિશિષ્ટ મસાઈલ	શૈખ સાલેહ અલ ફઉઝાન
૦૫	મીલાદુન્નબી અને મોહબ્બતે રસુલ (સ.અ.વ.)	ડો. ફઝલૂર્રહમાન મદની
૦૬	સીરતે નબવી અને ગેરઈસ્લામી વિચારો	મૌ. અબુલઆસ વહીદી
૦૭	નમાઝ ની સઝાવટ	મૌ. મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ સામરોદી
૦૮	યા અલ્લાહ મદદ	હાફીઝ સલાહુદ્દીન યુસુફ
૦૯	અહમ દીની અસ્બાક	શૈખ અ.અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ
૧૦	રોઝાના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઈકબાલ કીલાની
૧૧	ઝકાતના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઈકબાલ કીલાની
૧૨	હજ્જ અને ઉમરાહના મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઈકબાલ કીલાની
૧૩	ફઝાઈલે કુર્આન મજીદ (સંક્ષિપ્ત)	મૌ. મુહમ્મદ ઈકબાલ કીલાની
૧૪	દુઆ કે મસાઈલ	મૌ. મુહમ્મદ ઈકબાલ કીલાની
૧૫	શૈતાન કા ઈન્ટરવ્યુ	મુહસીન હિજાજી
૧૬	તફસીર સૂરઃ બકરહ	હાફીઝ સલાહુદ્દીન યુસુફ
૧૭	કલમાએ તૌહીદ કા મઅના...	મુહમ્મદ ઉમેર ટોંકી
૧૮	મુસલમાન કા અકીદા	શૈખ મુહમ્મદ બિન જમીલ ઝૈનુ
૧૯	દીન કે તીન અહમ ઉસુલ	શૈખુલ ઈસ્લામ મુહમ્મદ અત્તમીમી
૨૦	એહલે સુન્નત વલ જમાઅત કા અકીદા	શૈખ મુહમ્મદ બિન સાલેહ અલ ઉષૈમીન
૨૧	નેક ઔરત	આહચા દઅવત કમીટી, નડીયાદ.
૨૨	નબી (સ.અ.વ.) કી નમાઝ	શૈખ અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન બાઝ રહ.
૨૩	જિન, જાદુ ઔર બીમારીઓકા ઈલાજ	સઈદ બિન અલી બિન વહફ અલ કહતાની